

TULLI

Elintarvikkeiden ja kulutustavaroiden tuontivalvonnan tuloksia vuodelta 2024

Vuonna 2024 Tulli valvoi yhteensä 3 116 elintarviketta ja elintarvikekontaktimateriaalia ottamalla niistä näytteitä Tullilaboratoriossa tehtäviin analyysihin ja tarkastuksiin. Tutkituista tuotteista 1 193 eli noin 38 prosenttia tuotiin Suomeen suoraan EU:n ulkopuolelta. Sisämarkkinatuonnin 1 923 näytteestä noin 600 oli peräisin EU:n ulkopuolella.

Kaikkiaan tutkituista tavaraeristä vakavia virheitä todettiin 292 tuotteessa (9 % tutkituista). Lievempiä virheitä todettiin 419 tuotteessa (19 % tutkituista). EU:n ulkopuolisista maista tuoduista elintarvikkeista ja kontaktimateriaaleista 16 prosenttia ja EU-alueelta tuoduissa tuotteissa 5 prosenttia oli määräysten vastaisia, ja siksi niiden maahantuonti tai markkinoille saattaminen sellaisenaan kiellettiin. Lievempiä virheitä todettiin 18 prosentissa tullatuista tuotteista ja 11 prosentissa sisäkaupan tuonnissa valvotuista tuotteista.

Terveysvaaraa aiheuttavista tuotteista Tulli teki ilmoituksen komission RASFF-järjestelmään. Kaikkiaan viime vuonna Tulli teki 45 RASFF-ilmoitusta elintarvikkeista ja elintarvikkeiden kanssa kosketukseen tulevista tarvikkeista.

Tuoretuotteita valvottiin eniten

Eniten tutkittiin Kiinasta peräisin olevia elintarvikkeita ja kontaktimateriaaleja, yhteensä noin 450 erää, joista joka neljäs oli sisäkaupan reittejä Suomeen tuotuja. Tuotteet olivat pääosin elintarvikekontaktimateriaaleja. Kiinalaisia valvottuja elintarvikkeita, joita oli 178 tuote-erää, olivat muun muassa erilaiset mausteet, nuudelit, teet ja eräät kasvikset, kuten inkiväärinjuuri. Toiseksi eniten valvottiin Espanjasta tuotuja elintarvikkeita, joita oli yhteensä 274 tuote-erää. Nämä olivat lähinnä tuoretuotteita, kuten tomaattia, kurkkua ja paprikaa, mutta jonkin verran valvontaan päätyi myös prosessoituja espanjalaisia elintarvikkeita, kuten lastenruokia.

Tuoteryhmittäin tarkasteltuna elintarvikkeista eniten tutkittiin tuoreita hedelmiä ja hedelmätuotteita sekä tuoreita vihanneksia ja vihannestuotteita. Tuoretuotteista tutkittiin muun muassa torjunta-aineiden jäämiä, raskasmetalleja ja mikrobiologista laatua.

Luonnonmukaisesti tuotettuja elintarvikkeita tutkittiin kaikkiaan 290 elintarvike-erää. Valtaosa tutkituista luomutuotteista oli tuoreita kasviksia ja hedelmiä, mutta lisäksi valvottiin myös prosessoituja elintarvikkeita, kuten teetä, mausteita ja viljavalmisteita. Tullauksen yhteydessä valvottiin 74 tuote-erää ja sisäkaupan tuonnista 216 tuote-erää, mutta 62 sisäkaupan näytteistä oli kuitenkin alkuperältään EU:n ulkopuolelta. Torjunta-aineiden jäämiä löydettiin kaikkiaan viidestä elintarvikkeesta, jotka olivat kaksi taatelierää, kaksi teetä ja yksi ravintolisä. Tulli valvoi myös kahdeksan luonnonmukaisesti tuotetun viinin torjunta-ainejäämiä, eikä yhdestäkään viinistä löytynyt jäämiä.

Ravintolisissä yhä paljon ongelmia

Elintarvikkeissa lukumääräisesti eniten ongelmia todettiin ravintolisissä ja erityisryhmille tarkoitetuissa valmisteissa. Määräystenvastaisiksi todettiin kaikkiaan 38 eri ravintolisää eli 37 % tutkituista. Yleisin hylkäämisen syy oli, että pakkauksessa annetut tiedot eivät olleet riittäviä, tai niissä oli virheitä joko niin sanottujen yleisten merkintöjen tai esimerkiksi ravintoaineiden tai lisäaineiden osalta. Toiseksi yleisin syy hylkäämiseen oli luvaton säteilyttäminen, jota todettiin seitsemässä ravintolisässä. Viidessä ravintolisässä todettiin liikaa torjunta-aineiden jäämiä. Lisäksi ravintolisiä hylättiin huonon mikrobiologisen laadun, hyväksymättömien uuselintarvikkeiden, lääkeluettelon liitteissä mainittujen aineiden sekä lisäaineiden kielletyn käytön vuoksi. Ravintolisissä todettiin paljon (23 % tutkituista) myös lievempiä virheitä erityisesti pakkausmerkinnöissä.

Suhteellisesti eniten virheitä todettiin palkokasvien siemenissä ja palkokasvituotteissa, joista 39 prosenttia hylättiin yleisimmin puutteellisten pakkausmerkintöjen vuoksi. Lisäksi kahden mungpapuerän ja yhden kyyhkyherne-erän todettiin sisältävän liikaa torjunta-aineiden jäämiä, ja yksi mungpapuerä todettiin luomumääräysten vastaiseksi asiakirjojen osalta.

Elintarvikkeiden yleisin hylkäämisen syy on vuosittain pakkausmerkintävirheet. Viime vuonna yhteensä 113 elintarvikkeen suomen- ja ruotsinkieliset merkinnät eivät täyttäneet vaatimuksia. Lievempiä merkintävirheitä todettiin lähes 300 elintarvikkeessa.

Seuraavaksi yleisin hylkäämisen syy olivat torjunta-aineiden jäämät. Sallitun raja-arvon ylityksiä todettiin kaikkiaan 63 tuotteessa, joita olivat muun muassa riisit, erilaiset teet, eräät ravintolisät sekä tuoreet hedelmät. Valtaosa kaikista torjunta-ainejäämien vuoksi hylätyistä elintarvikkeista oli peräisin Aasiasta. Pienempiä, huomautuslausuntoon johtaneita torjunta-ainejäämien pitoisuuksia todettiin 89 tuotteessa, joista 23 erää oli sitrushedelmiä.

Lisäaineiden virheellistä käyttöä tai niiden puutteellista ilmoittamista pakkauksessa todettiin 37 tuotteessa. Tällaisia hylkäämiseen johtaneita virheitä havaittiin muun muassa erilaisissa juomissa ja juoma-aineksissa, makeisissa ja ravintolisissä. Lisäksi 25 tuotetta sai huomautuslausunnon virheellisesti ilmoitetuista lisäaineista tai lisäaineiden pitoisuuksista.

Kaikkiaan neljä elintarvike-erää todettiin määräysten vastaiseksi mykotoksiinien vuoksi, ja lisäksi kohonneita pitoisuuksia todettiin 22 tuotteessa. Hylkäämiseen johtanut okratoksiini A -pitoisuus löydettiin yhdestä viikunaerästä. Aflatoksiinien vuoksi hylättiin erät maapähkinää ja viikunoita. Kohonneita mutta kuitenkin sallittujen enimmäismäärien alle jääneitä pitoisuuksia mykotoksiineja todettiin useista kahveista, chilijauheista, pähkinöistä, sekä kuivatuista viikunoista.

Pyrrolitsidiinialkaloidien liian korkean pitoisuuden vuoksi hylättiin yksi juustokuminaerä ja huomautettiin viiden tuotteen (oreganot, juustokuminat) kohonneesta pitoisuudesta.

Mikrobiologinen laatu todettiin huonoksi 17 eri tuotteessa. Näistä yhdeksän sisälsivät salmonellaa. Salmonellaa sisältäneet tuotteet olivat mausteita ja siemensekoituksia. Korkeita pitoisuuksia *B. cereus* -bakteeria todettiin kuudessa elintarvikkeessa, jotka olivat

mausteita ja juoma-aineiksi. Lisäksi todettiin korkea pitoisuus *Staphylococcus aureus* tuoreissa pavuissa ja paljon *E. coli* -bakteeria juoma-aineksessa. Lisäksi 31 tuotteessa todettiin heikentynyttä mikrobiologista laatua, kuten *Listeria monocytogenes* -bakteeria erilaisissa pakasteissa ja *Bacillus cereus* -bakteeria mausteissa ja juoma-aineksissa.

Elohopean liian korkean pitoisuuden vuoksi hylättiin yksi ravintolisä ja lisäksi huomautettiin kahden ravintolisän kohonneesta elohopeapitoisuudesta. Yhden riisierän kohonneesta kadmiumpitoisuudesta annettiin huomautus, kuten myös yhden ravintolisän kohonneesta lyijypitoisuudesta.

Kontaktimateriaalien asiakirjoissa puutteita

Elintarvikkeen kanssa kosketukseen tulevia materiaaleja ja tarvikkeita tutkittiin yhteensä 354 tuote-erää. Suurin osa eli lähes kolmesataa valvotuista elintarvikekontaktimateriaaleista oli peräisin Kiinasta. Kontaktimateriaaleista vakavalla tavalla määräystenvastaiseksi todettiin 50 tuotetta eli 14 prosenttia, ja lievempiä virheitä löytyi 11 prosentista tuotteista. Kontaktimateriaaleja hylättiin muun muassa puutteellisten asiakirjojen ja irtoavien haitallisten aineiden vuoksi. Puutteellisten tai kokonaan puuttuvien, vaatimustenmukaisuutta osoittavien asiakirjojen vuoksi hylättiin 24 tuotetta, muun muassa muovisia rasioita ja tarvikkeita. Terveydelle haitallisia aineita ja muita analyysiin perustuvia virheitä, kuten melamiinia, formaldehydiä tai lyijyä liian korkeina pitoisuuksina, havaittiin kaikkiaan 22 tuotteessa.

Lievempiä virheitä todettiin enimmäkseen merkinnöissä ja asiakirjoissa, mutta myös irtoavista haitallisista aineista annettiin huomautuslausuntoja.

Taulukko 1. Tullin valvomat elintarvikkeet ja kontaktimateriaalit 2024.

Tuoteryhmä	Tutkittu (kpl)	Huomautetut (%)	Määräystenvastaiset (%)
Viljanjyvät ja viljavalmistukset	142	14 %	11 %
Viljataikinpohjaiset valmistukset	46	33 %	7 %
Vihannekset ja vihannestuotteet	471	5 %	5 %
Palkokasvien siemenet ja palkokasvituotteet	56	7 %	39 %
Hedelmät ja hedelmätuotteet	654	9 %	4 %
Pähkinät ja pähkinätuotteet	91	36 %	2 %
Öljysiemenet ja -hedelmät	88	36 %	11 %
Tärkkelysjuurekset ja -mukulat	28	4 %	4 %
Yrtit, mausteet ja vastaavat	205	16 %	6 %
Hedelmä- ja vihannes- ja kasvimehut, -juomat, -levitteet ja vastaavat	64	8 %	6 %
Kalat ja kalavalmistukset	30	17 %	
Lihaa ja maitotuotteita jäljittelevät tuotteet	18	17 %	6 %
Vedet, vesipohjaiset virvoitusjuomat ja vastaavat	110	23 %	19 %
Kuumien juomien ja haudutteen raaka-aineet	211	11 %	8 %
Kuumat juomat (kahvi-, kaakao-, tee- sekä yrttijuomat)	19	5 %	
Alkoholijuomat	41	10 %	7 %
Makeiset ja suklaa	103	15 %	17 %
Elintarvikkeet kasvuikäisille	36	19 %	
Elintarvikkeet erityisruokavaliota noudattaville (ml. ravintolisät)	104	23 %	37 %
Koostetut ruokalajit	88	24 %	6 %
Maustamisvalmistukset ja ateriakastikkeet	109	16 %	17 %
Puhdistetut eristetyt ainesosat	48	15 %	2 %
Elintarvikekontaktimateriaalit	354	11 %	14 %
	3 116	13 %	9 %

Kulutustavaravalvonnassa tutkittiin ja hylättiin eniten leluja

Kulutustavaroita valvottiin viime vuonna yhteensä 1 506 tuote-erän verran. Tutkituista tuotteista 1 077 otettiin valvontaan tullauksen yhteydessä ja 429 tuotetta valvottiin sisäkaupan tuonnista toimijoiden varastoilta.

Eniten tutkittiin leluja, joita oli kaikkiaan 559 tuote-erää. Niitä myös hylättiin lukumääräisesti eniten (63 leluerää eli noin 11 % tutkituista). Tutkituista leluista yli 400 otettiin näytteeksi EU:n ulkopuolelta tuotujen tuotteiden valvonnan yhteydessä ja yli 500:n alkuperä oli Kiina. Lelujen yleisimmät ongelmat olivat kuristumis- tai tukehtumisvaaraa tai muuta vammaa aiheuttavat ominaisuudet, puutteelliset pakkausmerkinnät sekä muovin pehmitinaineiden liian korkeat pitoisuudet. Lisäksi muutamissa leluissa todettiin kadmiumia ja alumiinia

vaaraa aiheuttavina pitoisuuksina. Lisäksi 34 lelussa todettiin lievempiä virheitä, kuten kohonneita haitallisten aineiden pitoisuuksia ja puutteellisia pakkausmerkintöjä. Lelun pakkauspussin ohuudesta annettiin 15 huomautuslausuntoa.

Tuoteryhmittäin tarkasteltuna tekstiilejä, jalkineita ja asusteita tutkittiin toiseksi eniten, 270. Näistä hylättiin 19 kappaletta (7 %). Vaarallisia nyörejä tai muita kiinni tarttumisen riskiä aiheuttavia osia todettiin 8 lastenvaatteessa. Kolmen lippalakin metalliosissa todettiin liikaa nikkeliä, ja yhden työkäsineen ja yksien lasten nahkatossujen materiaali sisälsi liikaa kromi VI:tta. Kahden matkalaukun ja kaksien jalkineiden muovimateriaalin todettiin sisältävän liikaa ftalaattipehmittimiä. Lisäksi yhdeksässä tuotteessa todettiin lievempiä virheitä. Esimerkiksi viidelle lastenvaatteelle annettiin huomautus osista, joihin voi liittyä kiinni tarttumisen riski. Yksien lastenhousujen kangasmateriaalissa oli kohonnut pitoisuus formaldehydiä.

Kosmetiikkaa valvottiin 179 tuotteen verran. Valtaosa näytteistä otettiin EU:n ulkopuolelta tuoduista tuotteista tullauksen yhteydessä. Maahantuonti tai markkinoille pääsy kiellettiin 50 tuotteelta, joissa oli yksi tai useampia vakaviksi arvioituja virheitä. Pääasiallinen kosmetiikan hylkäämisen syy oli koostumukseen liittyvät epäselvyydet. Hylkäämiseen johtanutta huonoa mikrobiologista laatua todettiin silmänympärysvoitteessa, huulivoitteessa ja kahdessa ja hiusvärijauheessa. Lisäksi pakkausmerkintöihin liittyviä puutteita todettiin 20 tuotteessa. Lievempiä virheitä todettiin noin joka viidennessä kosmetiikkatuotteessa. Yleisimmin huomautettiin virheellisistä pakkausmerkinnöistä. Yhdessä hiusvärissä todettiin kohonnut pitoisuus kadmiumia.

Kaikkiaan kulutustavaravalvonnassa tutkituista tavaraeristä vakavalla tavalla määräystenvastaisiksi todettiin 184 tuotetta eli noin 12 prosenttia tutkituista. Lievempiä virheitä eli huomautettavaa todettiin 101 tuotteessa (7 %). EU:n ulkopuolisista maista tuoduista tuotteista määräystenvastaisten osuus oli noin 12 prosenttia (128 tuotetta), EU-alueelta tuotujen tuotteiden vastaavasti 13 prosenttia (54 tuotetta). Lievempiä virheitä todettiin 6 prosentissa tullatuista tuotteista ja 8 prosentissa sisäkaupan tuonnissa valvotuista tuotteista. Määräystenvastaisia tuotteita tuli eniten Kiinasta, 114 tuotetta. Kiinassa valmistettuja kulutustavaroita myös valvottiin eniten, sillä 983 tuotteen alkuperäksi oli ilmoitettu Kiina. Toiseksi yleisin alkuperämaa kaikissa tutkituissa kulutustavaroissa oli Intia.

Taulukko 2. Tullin valvomat kulutustavarat 2024.

Tuoteryhmä	Tutkittu (kpl)	Huomautetut (%)	Määräystenvastaiset (%)
Kynttilätuotteet ja muut poltettavat tuotteet	44	2 %	9 %
Urheilu- ja kuntoilutuotteet	53		13 %
Kodinhoito- ja sisustustarvikkeet	107	7 %	12 %
Lastenhoitotarvikkeet	55	13 %	24 %
Korut ja muut vastaavat esineet	120	1 %	4 %
Kosmetiikka	179	22 %	28 %
Muut kulutustavarat	119	3 %	8 %
Tekstiilit, jalkineet ja asusteet	270	3 %	7 %
Lelut	559	6 %	11 %
	1 506	7 %	12 %

Vakavimmista löydöksistä tehtiin Rapex-ilmoitus komission ylläpitämään Safety Gate -hälytysjärjestelmään. Ilmoituksia tehtiin kaikkiaan 47 tuotteesta. Hälytysjärjestelmässä annettujen tietojen perusteella tuotteita voidaan valvoa muissakin jäsenmaissa. Sisäkaupan valvonnassa eräiden määräystenvastaiseksi havaittujen tuotteiden, lähinnä lelujen, virheistä ilmoitettiin myös ICSMS-järjestelmässä, jossa muut jäsenvaltiot voivat reagoida valvonnan tuloksiin.